

عنوان مقاله:

برآورد فرسایش و رسوب با استفاده از اطلاعات رسوبسنجی و محاسبه رسوب بار معلق در حوزه های آبریز رودخانه های استان خوزستان

محل انتشار:

سومین همایش ملی فرسایش و رسوب (سال: 1384)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسندگان:

نادر حسینی زارع - مدیر امور بررسی کیفی منابع آب، سازمان آب و برق خوزستان

نغمه سعادت - کارشناسی ارشد آب و خاک و عضو انجمن علوم خاک ایران و کارشناس مسئول امور ب

خلاصه مقاله:

در مطالعات حاضر تلاش بر این است تا با استفاده از آمار و اطلاعات حاصله از عملیات صحرایی نمونه برداری و اندازه گیری های بعمل آمده رسوب در ایستگاه های رسوب سنجی رودخانه های استان خوزستان بتوان تصویری از وضعیت فرسایش سطحی اراضی بالادست حوضه های مورد مطالعه و بالاخص میزان مواد فرسایش و رسوبی ورودی به مخازن سدهای در دست بهره برداری کارون، دز، مارون و کرخه ارائه نمود. از آنجا که بخشی از خاک فرسایش یافته از یک حوضه بسته، در نهایت امر با جریان آب آبراهه خروجی، از بستر اولیه خود خارج می شود، در بسیاری از مطالعات فرسایش سعی شده است تا میزان بار رسوبی خروجی با میزان فرسایش سطحی اراضی بالادست ارتباط داده شده و مقدار فرسایش از این طریق محاسبه می شود. طی این پژوهش جمعا بر روی تعداد 3331 نمونه غلظت و دبی رسوب معلق همزمان با همین تعداد دبی آب نمونه برداری اندازه گیری شده کارهای آماری تعیین حداقل، حداکثر و میانگین پارامترهای فوق الذکر در ایستگاه های پل شالو، گتوند، ملاتانی، اهواز و فارسیات بر روی رودخانه کارون و ایستگاه های تله زنگ، دزفول، حرمله و بامدژ بر روی رودخانه دز انجام پذیرفته است. همچنین در تحقیق حاضر نتایج دبی رسوب - دبی آب برای تعدادی از ایستگاه های شاخص و مهم رودخانه های استان نظیر ایستگاه های پل شالو، سد کارون، ملاتانی و اهواز بر روی رودخانه کارون، ایستگاه های تله زنگ و دزفول بر روی رودخانه دز، ایستگاه های ایدنک و بهبهان بر روی رودخانه مارون و ایستگاه پای پل بر روی رودخانه کرخه در طی یک دوره پنج ساله (70-1365) در مختصات لگاریتمی رسم و اقدام به تعیین رابطه دبی - دبی رسوب گردیده و سپس با بکارگیری آمار دبی روزانه، بار رسوبی معلق در ماهها و سالهای آبی فوق الذکر برای ایستگاه های مذکور محاسبه و برآورد گردیده است با توجه به اهمیت سدهای مخزنی و در حال بهره برداری دز و کارون و با نگاهی به نتایج حاصله ملاحظه می شود که سالیانه بار رسوب معلق معادل $12/34$ و $10/7$ میلیون تن درسال بترتیب در ایستگاه های تله زنگ و پل شالو که ورودی به سدهای فوق الذکر می باشند محاسبه گردیده است. چنانکه وسعت حوضه آبخیز حد فاصل ایستگاه های مذکور با مخازن سدها را ملحوظ نمائیم می توان گفت که سالیانه حدود $13/32$ و $11/94$ میلیون تن رسوب بار معلق به ترتیب به مخازن سدهای دز و کارون وارد می شود. با توجه به وسعت کل حوضه آبخیز مورد نظر که برای سدهای دز و کارون به ترتیب برابر با 17525 و 27014 کیلومتر مربع در نظر گرفته شده است، دبی ویژه رسوبی در سدهای دز و شهید عباسپور بترتیب برابر $874/2$ و $530/46$ تن در کیلومتر مربع در سال محاسبه گردیده است. با توجه به وسعت حوضه های مذکور و رطوب ویژه و همچنین، در نظر گرفتن وزن مخصوص رسوبات (بطور متوسط 1200 کیلوگرم درمتر مکعب) میزان فرسایش خاک سطحی در حوضه آبریز رودخانه های دز و کارون بترتیب برابر $0/73$ و $0/44$ میلی متر در سال برآورد گردیده است.

کلمات کلیدی:

فرسایش خاک، رسوب معلق، دبی رسوب، دبی آب، سدهای مخزنی کارون و دز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/8273>

